

Collegevoorstel

Onderwerp:

voorstel betreffende nota verbonden partijen

Gevraagde beslissing:

1. In te stemmen met de nota verbonden partijen;
2. Dit besluit en deze nota voor advies op 14 mei 2018 voor te leggen aan de auditcommissie;
3. Na bespreking in de auditcommissie en eventuele aanpassing de nota ter kennisname naar de raad te sturen.

Raad

- Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct: 422
- Op overzicht Bestaand beleid (website)

Datum 9 april 2018

Steller: D.J. Lekkerkerker

Afd: BD-PC

Aantal bijlagen 1

Afd.hoofd: *[Handwritten signature]*

Portefeuillehouder *van Hengel*

Openbaarheid

Besluit (voorblad) openbaar: Ja Nee, zie beslispunt :
Groentje openbaar: Ja Nee, zie beslispunt :
Bijlagen openbaar: Ja Nee, vermelden op bijlage

	Akkoord	Bespreken	Aantekeningen
Secretaris	<i>[Handwritten signature]</i>		
Burgemeester	<i>[Handwritten signature]</i>		
Wethouder A. de Kruijf	<i>[Handwritten signature]</i>		
Wethouder P.J.T. van Daalen	<i>[Handwritten signature]</i>		
Wethouder G.J. van den Hengel	<i>[Handwritten signature]</i>		
Wethouder D. J. Dorrestijn-Taal	<i>[Handwritten signature]</i>		

Beslissing burgemeester en wethouders : .

25 APR. 2018

Nummer op besluitenlijst:

17/05.

conform advies.

[Handwritten mark]

1. Inleiding

De bijgevoegde nota verbonden partijen is de herziening van de nota uit 2014.

In artikel 12 van de financiële verordening is opgenomen dat:

- deze nota elke vier jaar wordt herzien;
- de raad de visie en kaders voortvloeiend uit de nota verbonden partijen vaststelt.

De nota is op enkele onderdelen bijgewerkt, maar de visie en kaders zijn ongewijzigd gebleven. De nota wordt conform de financiële verordening aan de auditcommissie voorgelegd voor advies. Dit gebeurt op 14 mei 2018. De nota wordt na bespreking in de auditcie en eventuele aanpassing ter kennisname naar de raad gestuurd.

2. Beoogd effect

a) Meetbaar effect:

Een actuele nota die de visie en kaders weergeeft met betrekking tot verbonden partijen.

b) Maatschappelijk effect

3. Argumenten

De voornaamste wijziging is dat paragraaf 2e is toegevoegd. Hierin staat de tabel beschreven die al een paar jaar gebruikt wordt bij de programmabegroting en jaarverslaggeving (paragraaf 6 – verbonden partijen). In deze tabel zijn de verbonden partijen gerangschikt naar zeggenschap, beleidsintensiteit en financieel belang/risico. De nota sluit hierdoor aan op de praktijk.

4. Kanttekeningen

In de auditcommissie is de afgelopen paar jaar regelmatig gesproken over verbonden partijen, en dan met name gemeenschappelijke regelingen (GR). Dit heeft geleid tot een pilot van werkbezoeken door raadsleden aan GR die volgend jaar zal worden geëvalueerd.

Ambtelijk is met de interne aanspreekpunten van de GR afgestemd hoe de planning & controlcyclus van de GR inclusief ambtelijke advisering kan worden verbeterd.

Beide onderdelen hebben geresulteerd in operationele werkafspraken, die niet hoeven te worden vastgelegd in deze nota.

5. Financiën

6. Uitvoering

Planning:

Communicatie:

Evaluatie/controlle

7. Bijlagen

gemeente
Barneveld

Nota verbonden partijen

Inhoudsopgave

	<u>pagina</u>
1. Inleiding	3
a. Aanleiding	
b. Kader voor deze nota	
c. Opbouw van deze nota	
2. Verbonden partijen	4
a. Definitie van verbonden partij	
b. Visie op het aangaan van verbonden partijen	
c. Voor- en nadelen van verbonden partijen	
d. Kadern voor het deelnemen in een verbonden partij	
e. Inzicht in verbonden partijen	
Bijlage 1: format per verbonden partij	7

1. Inleiding

a. Aanleiding

In april 2010 heeft de gemeenteraad voor het eerst de visie en kaders van de nota verbonden partijen vastgesteld. De nota is in 2014 herzien. Conform de financiële verordening wordt deze nota elke vier jaar herzien.

Met deze nota geven we de visie op en kaders voor verbonden partijen van de gemeente Barneveld weer.

b. Kader voor deze nota

De volgende wet- en regelgeving is van toepassing met betrekking tot verbonden partijen:

- 1) Gemeentewet. Artikel 160 geeft aan dat het college slechts een besluit tot deelnemen in een rechtspersoon kan nemen als dit het openbaar belang dient. De raad moet tijdig in de gelegenheid worden gesteld wensen en bedenkingen te uiten. Bovendien is goedkeuring vereist van Gedeputeerde Staten.
- 2) Wet gemeenschappelijke regelingen. Dit is het juridisch kader voor samenwerking tussen overheden voor lokale taken in een gemeenschappelijke regeling.
- 3) Burgerlijk Wetboek. Dit is van toepassing bij deelname in een BV of NV.
- 4) BBV. Hierin staat voorgeschreven, welke informatie over de verbonden partijen het college in de programmabegroting en jaarverslaggeving aan de raad dient te rapporteren.
- 5) Financiële verordening gemeente Barneveld. Artikel 12 stelt dat de nota verbonden partijen tenminste eenmaal per vier jaar wordt herzien.
- 6) Good governance. In deze 'checklist voor goed bestuur' toetst de gemeente zelf hoe zij bestuur, toezicht en verantwoording heeft geregeld.

c. Opbouw van deze nota

In hoofdstuk 2 staat uitleg over verbonden partijen, de visie en kaders rondom verbonden partijen.

2. Verbonden partijen

a. Definitie van verbonden partij

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de relaties van de gemeente in derde rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend én waarmee financiële belangen gemeoid zijn (artikel 15 BBV). Verbonden partijen dienen een publiek belang. De raad ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de programma's.

Definitie verbonden partij: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Als de financiële relatie uitsluitend bestaat uit inkomens- en/of vermogensoverdrachten (subsidies), is geen sprake van een financieel belang. Deze relaties worden niet in de paragraaf verbonden partijen beschreven. Als daartoe vanuit de kaderstellende rol aanleiding is, worden deze relaties direct bij de programma's beschreven.

Er zijn twee soorten verbonden partijen:

- 1) Publiekrechtelijk: de gemeenschappelijke regeling. Afhankelijk van de aard van samenwerking kan wel of geen rechtspersoon worden gecreëerd. Wordt er geen rechtspersoon gecreëerd dan bestaat de samenwerking vooral uit overleg. Wordt er wel een rechtspersoon in het leven geroepen, dan is er sprake van verlengd lokaal bestuur;
- 2) Privaatrechtelijk: rechtspersoon, zoals een vennootschap (BV, NV of CV), stichting en vereniging.

b. Visie op het aangaan van verbonden partijen

De gemeente Barneveld wil de beoogde doelen, zoals geformuleerd in kadernota en programmabegroting, optimaal realiseren. In de meeste gevallen betekent dit dat de gemeente zelfstandig taken kan uitvoeren. In een aantal gevallen is samenwerking met derden zinvol of zelfs noodzakelijk om de doelen te realiseren.

De gemeente Barneveld kan een relatie met een verbonden partij aangaan, indien de voordelen van de samenwerking opwegen tegen de nadelen. Mogelijke voor- en nadelen van verbonden partijen staan beschreven in de volgende paragraaf.

De visie en kaders van verbonden partijen moeten geen harnas zijn, maar een werkbaar en helder instrument. De afweging van voor- en nadelen is tenslotte slechts beperkt in cijfers uit te drukken. De beoordeling en weging van factoren is iets dat bij elke verbonden partij opnieuw zorgvuldig dient te gebeuren.

c. Voor- en nadelen van verbonden partijen

Verbonden partijen hebben, als elk beleidsinstrument, voor- en nadelen.

Voordelen

Mogelijke voordelen van een verbonden partij zijn grofweg in twee categorieën onder te verdelen: verhogen van de effectiviteit (het stimuleren van beoogde maatschappelijke effecten) of het vergroten van de efficiëntie.

Verhogen van de effectiviteit

- 1) Bestuurlijke kracht, effectiviteit en draagvlak: de deelnemers staan samen sterker ten opzichte van hun omgeving;
- 2) Kennisvoordeel: de gemeente kan gebruik maken van kennis en expertise die zij zelf niet in huis heeft;
- 3) Katalysatorfunctie: de gemeente brengt samen met andere (semi)publieke en private organisaties activiteiten op gang die zonder de initiërende rol van de gemeente niet of veel moeilijker van de grond zouden komen;

- 4) Slagvaardigheid: bestuur op afstand - afschermen bestuurlijke bemoeienis tot hoofdlijnen, waardoor minder bestuurlijke aandacht nodig is en slagvaardiger kan worden gewerkt. Ook kan het zijn dat de benodigde partners eerder tot samenwerking / kapitaalbreng / kennisbreng te bewegen zijn.

Vergroten van de efficiëntie

- 5) Efficiëntievoordelen: bijvoorbeeld samen met enkele andere gemeenten een sociale werkplaats exploiteren. Dit is de meest voorkomende reden om een gemeentelijke taak onder te brengen in een verbonden partij;
- 6) Risicospreiding: het delen van (financiële) risico's en aansprakelijkheid met andere partijen;
- 7) Belastingfaciliteiten: het gebruik maken van fiscale voordelen, waardoor de kosten lager zijn.

Nadelen

De mogelijke nadelen van een verbonden partij zijn in de praktijk vooral gelegen in de combinatie van afstand en de dubbele rol van de gemeente. Door de afstand zijn de informatievoorziening en de beïnvloedingsmogelijkheden voor het gemeentebestuur minder vanzelfsprekend dan bij de eigen gemeentelijke dienst; de gemeente moet dus meer moeite doen om zijn rol als klant/opdrachtgever waar te maken. Tegelijkertijd is zij als bestuurder/eigenaar wél medeverantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de verbonden partij.

Bij Publiek-Private Samenwerking (PPS) kan het beoogd maatschappelijk effect botsen met het belang van de PPS.

Tenslotte kan desintegratie of heroverweging van een verbonden partij complex zijn.

d. Kaders voor het deelnemen in een verbonden partij

Bij het deelnemen in een verbonden partij zijn de volgende kaders van toepassing:

- 1) Raad en college houden hun rollen gescheiden. De raad is verantwoordelijk voor de kaderstelling en de doelstellingen van de gemeente en daarmee voor het algemene beleid ten aanzien van verbonden partijen (het wat) en het college voor de realisatie van de doelstellingen en het beleid (het hoe). Vanwege de scheiding van rollen nemen raadsleden geen zitting in een bestuur van een gemeenschappelijke regeling;
- 2) Belangrijke wijzigingen worden gemeld in paragraaf 6 van elke programmabegroting en jaarverslaggeving:
  - bij een verandering in de huidige relatie;
  - bij een verandering in de doelstelling;
  - bij een verandering in het voortbestaan en/of eigenstandigheid als gevolg van fusie of integratie;
  - bij nieuwe risico's en/of ontwikkelingen in relatie tot het weerstandsvermogen.
- 3) Relevante ontwikkelingen van verbonden partijen als input gebruiken bij iedere programmabegroting;
- 4) Bij elk voorstel voor een nieuwe verbonden partij dienen de volgende vragen beantwoord te worden:
  - welke rol wil de gemeente spelen (financier, toezichthouder of opdrachtgever);
  - welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden draagt de gemeente over;
  - waarom is voor de betreffende publiek- of privaatrechtelijke samenwerkingsvorm gekozen;
  - op welke wijze wil de gemeente de verbonden partij monitoren (operationeel) en welke specifieke informatievoorziening is daarvoor benodigd. Minimaal dient de verbonden partij informatie te verschaffen zoals opgenomen in bijlage 1 ten behoeve van programmabegroting (beleidsvoornemens) en jaarverslaggeving (realisatie);
  - op welke wijze vindt evaluatie plaats (bij voorkeur binnen één jaar na oprichting);
  - op welke wijze kan tot beëindiging worden besloten?

Met betrekking tot gemeenschappelijke regelingen geldt bovendien:

- 5) Bij gemeenschappelijke regelingen is sprake van verlengd lokaal bestuur: de gemeente staat aan het roer en bepaalt zelf het beleid of de beleidsruimte. Raadsbevoegdheden worden niet overgedragen (verlegd lokaal bestuur). In die situatie zou het samenwerkingsverband het beleid of de beleidsruimte van de gemeente maken of bepalen;

- 6) Uit oogpunt van kwaliteit en doelmatigheid is het aan te bevelen een klein team van ambtenaren van enkele gemeenten te formeren die de kadernota en de begroting van de gemeenschappelijke regeling analyseren ten behoeve van de deelnemende gemeenten.

e. Inzicht in verbonden partijen

Om het college en de raad te ondersteunen bij de besturing, rangschikken we onze verbonden partijen bij elke programmabegroting en jaarverslaggeving naar de volgende drie relevante criteria:

- zeggenschap – de mate waarin de gemeente Barneveld een reële of verwaarloosbare invloed heeft op de verbonden partij (het gaat hierbij niet zozeer om een hard percentage);
- beleidsintensiteit – de mate waarin sprake is veel en/of veranderende beleidskaders;
- financieel belang/risico/kans – de mate waarin de gemeente Barneveld financieel belang heeft, risico loopt of kansen heeft.

Op basis van deze criteria worden alle verbonden partijen gerangschikt naar een vak in de tabel. De mate van aandacht kan per vak verschillen. Als het gaat om financiële risico's, is zicht op het huishoudboekje belangrijk. Bij een hoge beleidsintensiteit willen we ook invloed kunnen uitoefenen op de dienstverlening.

Reële zeggenschap		Beleidsintensiteit: Laag	Beleidsintensiteit: Hoog
	Financieel belang/risico/kans: Laag		
	Financieel belang/risico/kans: Hoog		
Verwaarloosbare zeggenschap		Beleidsintensiteit: Laag	Beleidsintensiteit: Hoog
	Financieel belang/risico/kans: Laag		
	Financieel belang/risico/kans: Hoog		

Bijlage 1: format per verbonden partij

Onderstaande onderwerpen komen aan bod in paragraaf 6 verbonden partijen van elke programmabegroting en jaarverslaggeving *):

- Verbonden partij
- Visie, meerjarig kader en doelstellingen
- Ontwikkelingen *)
- Beleidsvoornemens (bij programmabegroting)
- Resultaten (bij jaarverslaggeving, inclusief eigen vermogen en financieel resultaat)
- Risico's & weerstandsvermogen
- Programma
- Doelstelling uit programmabegroting
- Indicator *)
- Beslissingsbevoegd bestuursorgaan *)
- Overgedragen bevoegdheden *)
- Juridische vorm *)
- Bestuurlijk belang *)
- Financieel belang
- Contracteinde *)

*) Bij iedere programmabegroting wordt het volledige format gebruikt. Ten behoeve van focus worden bij iedere jaarverslaggeving de met een *) gemarkeerde onderdelen weggelaten.

Bijlage 1: format per verbonden partij

Onderstaande onderwerpen komen aan bod in paragraaf 6 verbonden partijen van elke programmabegroting en jaarverslaggeving *):

- Verbonden partij
- Visie, meerjarig kader en doelstellingen
- Ontwikkelingen *)
- Beleidsvoornemens (bij programmabegroting)
- Resultaten (bij jaarverslaggeving, inclusief eigen vermogen en financieel resultaat)
- Risico's & weerstandsvermogen
- Programma
- Doelstelling uit programmabegroting
- Indicator *)
- Beslissingsbevoegd bestuursorgaan *)
- Overgedragen bevoegdheden *)
- Juridische vorm *)
- Bestuurlijk belang *)
- Financieel belang
- Contracteinde *)

*) Bij iedere programmabegroting wordt het volledige format gebruikt. Ten behoeve van focus worden bij iedere jaarverslaggeving de met een *) gemarkeerde onderdelen weggelaten.